

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Volano g. 2, 01516 Vilnius, tel. (8 5) 219 1225 / 219 1152, faks. (8 5) 261 2077,
el. p. smmin@smm.lt, <http://www.smm.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603091.
Atsisk. sąsk. LT30 7300 0100 0245 7205 „Swedbank“, AB, kodas 73000

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2018-12-

Nr. SR-

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 9, 74, 75, 77, 82, 83 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, PAPILDYMO 83¹ STRAIPSNIU IR 76 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO

Teikiame Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 9, 74, 75, 77, 82, 83 straipsnių pakeitimo, papildymo 83¹ straipsniu ir 76 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą (toliau – įstatymo projektas).

Įstatymo projektas parengtas įgyvendinant Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 128.6 papunktį, pagal kurį numatyta siekiant geresnės visuomenės ir valstybės poreikių ir mokslo bei studijų kokybės atitikties, aukštojo mokslo ir mokslinių tyrimų finansavimo modelį susieti su mokslo ir studijų rezultatais, sudaryti sutartis su aukštosiomis mokyklomis, grįstas kokybės ir tinkamumo kriterijais, taip pat atsižvelgiant į aukštųjų mokyklų potencialą ir veiklos strategiją.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167, numatytas studijų finansavimo metodikos, paremtos sutartiniais santykiais su aukštosiomis mokyklomis, sukūrimas.

Įstatymo projekto tikslas – pertvarkyti aukštųjų mokyklų finansavimą, kad jis ne tik padengtų būtinausias studijų išlaidas, bet ir skatintų aukštųjų mokyklų veiklos pažangą, garantuojančią studijų kokybės ir mokslinės kompetencijos augimą bei atliepiančią valstybės plėtros poreikius.

Uždaviniai:

- 1) konkurenciją dėl kiekvieno studento transformuoti į sutelktas pastangas dėl studijų kokybės, sumažinant pavienio studento įtaką studijų finansavimui iš valstybės biudžeto;
- 2) sukurti finansines paskatas valstybinių aukštųjų mokyklų veiklos kokybei gerinti, finansavimą susiejant su jų veiklos rezultatais (įgyvendinant sutartis bei siekiant nacionalinių aukštojo mokslo plėtros tikslų);
- 3) užtikrinti lankstesnį studentų skatinimo finansavimą iš valstybės biudžeto;
- 4) apibrėžti nevalstybinėms aukštosioms mokykloms skiriamų valstybės biudžeto lėšų paskirtį.

I. Sprendžiama problema	<ul style="list-style-type: none"> • Mokslo ir studijų įstatyme nėra nuoseklios mokslo ir studijų institucijų finansavimo struktūros, sunku susidaryti vaizdą apie bendrą mokslo ir studijų institucijų finansavimo sistemą. • Dabartinė studijų finansavimo tvarka skatina dėmesį sutelkti labiau ties studentų skaičiaus išlaikymu, bet ne ties studijų kokybe, nes studijų finansavimas priklauso nuo kiekvieno studento ir yra pernelyg jautrus studentų skaičiaus pokyčiui. • Valstybės finansavimas skiriamas studijų išlaidoms padengti, bet
-------------------------	--

	<p>neskatina aukštųjų mokyklų veiklos pažangos.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Šiuo metu į studijų išlaidas, pagal kurias nustatoma studijų kaina, įskaičiuojamos ir lėšos studentams skatinti. Jų dydžio keitimas tiesiogiai veikia studijų kainą: didinant ją, didėja ir studijų kaina, o tai neigiamai atsiliepia studentams, kurie už mokslą moka savo lėšomis. • Atsižvelgus į tai, kad nevalstybinės aukštosios mokyklos rengia įvairių sričių specialistus, taip pat atsižvelgiant į ribotus valstybės finansinius išteklius, tikslinga aiškiau apibrėžti nevalstybinėms aukštosioms mokykloms skiriamų valstybės biudžeto lėšų paskirtį, kartu įgyvendinant Lietuvos Respublikos ir Šventojo Sosto sutarties dėl bendradarbiavimo švietimo ir kultūros srityje 10 straipsnio 4 dalį.
II. Siūlomos priemonės	<ul style="list-style-type: none"> • Įstatymo projekto 74 straipsnyje siūloma nustatyti aiškią mokslo ir studijų finansavimo struktūrą: lėšas siūloma grupuoti atskirai pagal šaltinius ir pagal paskirtį. • Valstybės biudžeto lėšas, skiriamas studijų kainai valstybės finansuojamose studijų vietose apmokėti, siūloma priskirti prie valstybės biudžeto bazinio finansavimo lėšų. Siūloma valstybės biudžeto lėšas studijoms skaičiuoti ne pagal kiekvienų metų faktinį užimtų valstybės finansuojamų studijų vietų skaičių, bet pagal priėmimo metais užfiksuotą valstybės finansuojamų studijų vietų skaičių. Studijų laikotarpiu finansavimas išliktų nepakitęs, jei studentų „nubyrėjimas“ tam tikroje studijų krypčių grupėje (pirmosios pakopos, vientisųjų ir antrosios pakopos studijų) arba mokslo ar meno srityje (trečiosios pakopos studijų) neviršytų tai studijų krypčių grupei arba mokslo ar meno sričiai Vyriausybės nustatyto dydžio, kuris gali būti ne didesnis kaip 30 procentų. Jei „nubyrėjimas“ būtų didesnis už nustatytąjį, finansavimas atitinkamai būtų mažinamas. • Siūloma valstybinių aukštųjų mokyklų finansavimo sistemą papildyti nauju elementu – finansavimu, skirtu veiklos pažangai skatinti, kuris būtų skiriamas pagal sutarčių su valstybinėmis aukštosiomis mokyklomis vykdymo rezultatus ir valstybinių aukštųjų mokyklų veiklos rezultatus pagal Vyriausybės nustatytus aukštojo mokslo plėtros rodiklius. • Siūloma iš studijų kainos išimti lėšas studentams skatinti ir jas valstybinėms aukštosioms mokykloms skirti atskirai pagal studentų, studijuojančių valstybės finansuojamose studijų vietose, skaičių ir švietimo ir mokslo ministro patvirtintą vienam studentui tenkančių valstybės biudžeto lėšų, skirtų šiam tikslui, dydį. • Siūloma Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 74 straipsnio 3 dalį pakeisti apibrėžiant, kad nevalstybinių aukštųjų mokyklų, kurias, vadovaudamosi Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, yra įsteigusios tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos, valstybės biudžeto lėšos, atsižvelgiant į valstybės ūkinės, socialinės ir kultūrinės plėtros poreikius, valstybės finansines galimybes, skiriamos tikybės mokytojams rengti.
III. Priemonių kaštai	<p>Valstybės biudžeto lėšų poreikis valstybinių aukštųjų mokyklų veiklos pažangos skatinimui gali sudaryti iki 12 mln. eurų (skaičiuojant pagal 2018 metams patvirtintus asignavimus).</p> <p>Finansavimas šiam tikslui būtų skiriamas atsižvelgiant į valstybės finansines galimybes ir numatoma, kad jo prireiktų, formuojant 2022 metų valstybės biudžeto projektą.</p>

	Pakeitimai, susiję su valstybės biudžeto lėšų skyrimu skatinamosioms stipendijoms, būtų įgyvendinami iš šiam tikslui skirtų valstybės biudžeto asignavimų, kurie šiuo metu įskaičiuojami į studijų kainą.
IV. Nauda visuomenei	<ul style="list-style-type: none"> • Pritarus siūlomoms nuostatomis, būtų įvardyti mokslo ir studijų institucijų finansavimo šaltiniai bei įtvirtinta aiški mokslo ir studijų finansavimo valstybės lėšomis struktūra, apimanti bazinį finansavimą, finansavimą valstybinių aukštųjų mokyklų veiklos pažangai skatinti, strateginėms investicijoms, paramai studentams ir kitoms reikmėms. • Studijų bazinio finansavimo (skiriamo studijų kainai padengti) pertvarkymas leis studijų laikotarpiu pastangas sutelkti ne studentų skaičiui išsaugoti, bet studijų kokybei. Neliks paskatų iškreipti vidines aukštųjų mokyklų studijų kokybės užtikrinimo sistemas. Stabilesnis studijų finansavimas sudarys prielaidas nuosekliau planuoti veiklą. • Finansavimo valstybinių aukštųjų mokyklų veiklos pažangai skatinti atsiradimas sukurs papildomą motyvą didinti studijų kokybę ir stiprinti mokslinę kompetenciją, leis derinti aukštųjų mokyklų veiklą su nacionaliniais aukštojo mokslo plėtros tikslais. • Pakeitus studijų kainos struktūrą, didesnė valstybės parama geriausiems studentams skatinti neturės neigiamos finansinės įtakos studentams, mokantiems už studijas. • Bus sudarytos sąlygos atsakingai planuoti valstybės biudžeto lėšas ir bus įgyvendinta Lietuvos Respublikos ir Šventojo Sosto sutarties dėl bendradarbiavimo švietimo ir kultūros srityje 10 straipsnio 4 dalis.

Įstatymo projekto parengimo priežastys, tikslai, uždaviniai, pasekmės, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai ir kitos nuostatos nurodytos Įstatymo projekto aiškinamajame rašte.

Įstatymo projektas atitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą, neprieštarauja Europos Sąjungos teisei. Jis neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų.

Teikiamas įstatymo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo Teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Įstatymo projektas derintas su Finansų ministerija, Teisingumo ministerija, Lietuvos universitetų rektorių konferencija, Lietuvos kolegijų direktorių konferencija, Lietuvos studentų sąjunga, Vilniaus universiteto studentų atstovybe. Taip pat pastabų pateikė Lietuvos nevalstybinių mokslo ir studijų įstaigų asociacija. Į daugelį pastabų atsižvelgta, kitos pastabos teikiamos derinimo pažymoje.

Įstatymo projektą parengė Švietimo ir mokslo ministerijos Ekonomikos departamento Mokslo ir studijų ekonomikos skyrius (vedėja Vaida Balkuvienė, tel. 219 1158, el. p. Vaida.Balkuviene@smm.lt). Įstatymo projekto rengimą koordinavo Ekonomikos departamento direktorė Eglė Radėnienė (tel. 219 1164, el. p. Egle.Radeniene@smm.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas „Dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 9, 74, 75, 77, 82, 83 straipsnių pakeitimo, papildymo 83¹ straipsniu ir 76 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui.

2. Įstatymo projektas, 4 lapai.

3. Įstatymo projekto lyginamasis variantas, 5 lapai.

4. Įstatymo projekto aiškinamasis raštas, 5 lapai.

5. Derinimo pažyma, 7 lapai.

6. Suinteresuotų institucijų raštų kopijos, 21 lapas.

Susisiekimo ministras, laikinai einantis
švietimo ir mokslo ministro pareigas

Rokas Masiulis